

De Bietenteler

Jaargang 8 | nr 17 | december 2021

Hét vakblad voor de Nederlandse bietenteler

Bedrijfsreportage familie Kempenaar in Zeewolde

Decemberbestelling suikerbietenzaad

CR+ revolutionair tegen cercospora

Sterk en gezond:
it's all in the seed.

TESSILIA KWS

- Bietencysteaaltjesresistent
- Hoge financiële opbrengst
- Geschikt voor percelen met of zonder bietencysteaaltjes

www.kws.com/nl

SEEDING
THE FUTURE
SINCE 1856

Voorwoord

Van Lada naar Tesla

De biet, ook wel beetwortel, is eeuwenoud. Bieten gedijen goed in ons gematigde klimaat en horen hier thuis.

In 1802 werd in Duitsland de eerste suikerfabriek gebouwd. De eerste bieten bevatten toen nog maar 6% suiker. Mede door Napoleon en Lebrun werd er meer en meer geïnvesteerd in de teelt en de verwerking van de suikerbiet.

Nu, meer dan 200 jaar later, telen we nog steeds bieten. Het suikergehalte ligt inmiddels 10 procentpunten hoger dan in de beginjaren. De suikerbiet van nu is niet meer te vergelijken met de beetwortel van toen. Niet qua opbrengst, niet qua suikergehalte en zeker niet qua resistenties.

De bieten van nu bezitten meervoudige resistenties. Slechts enkele gebieden in Nederland kunnen nog telen met enkelvoudige rhizomanieresistente rassen.

De ontwikkeling van de biet wordt wel eens vergeleken met die van auto's. Soms voldoet de Lada nog prima, maar in de meeste andere gevallen komt zo'n Lada toch tekort. Van beetwortel naar de biet met bietencystenaaltjesresistentie, aanvullende rhizomanieresistentie, chitwoodiresistentie en cercospora-resistentie ...van Lada naar Tesla.

Redactie de Bietenteler

Inhoud

Bedrijfsreportage In Zeewolde, Flevoland, bezoeken we het gemengde bedrijf van de familie Kempenaar. Vanwege de risicospreiding wordt hier een grote variatie aan gewassen geteeld. Suikerbiet is daar een van.

4

Bietenzaad bestellen voor 2022 Bij de keuze van het juiste ras speelt de gezondheid van het blad een steeds grotere rol. Er komen dan ook alsmaar meer nieuwe, meervoudig resistente rassen op de markt.

8

Telers in USA kiezen tolerante rassen tegen cercospora. De Amerikaanse telers kampen met veelal dezelfde ziekten als in Nederland. Ook zij kijken met belangstelling uit naar nieuwe rassen die bescherming combineren met een goede opbrengst.

10

Column Anneke Lugtenburg geniet van het buitenleven op Voorne-Putten. Ze houdt van 'schobberen' en ze staat altijd open voor een nieuwe uitdaging.

13

CONVISO® SMART werkt perfect tegen probleemkruid

De familie Horsmans uit Maria Hoop paste met succes het gebruik van het CONVISO® SMART systeem toe bij de bestrijding van akkermunt. Zij zijn heel tevreden met het resultaat, besparing van middelen, arbeid en kosten.

14

Honderden telers maakten al gebruik van de Beet Seed Service Ook in 2022 kan je weer gebruik maken van de Beet Seed Service van zaaizaadbedrijf KWS. Wie zich registreert, betaalt bij overzaai slechts de helft van de zaadprijs.

16

Compact geoogst

18

Colofon

Foto cover:
Bieten rooien te Bakel (NBr)

Oplage
Editie Nederland: ca. 10.000 ex
Layout, druk
Chapo - drukt alles op alles
www.chapo.team

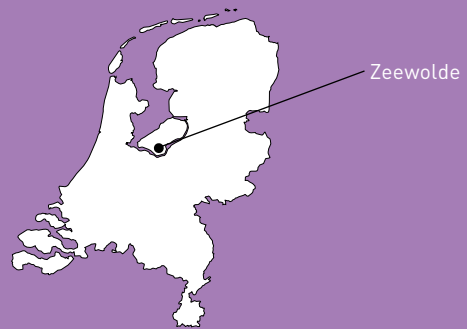
Coördinatie
Comevent
Schoolstraat 20
2240 Massenhoven
www.comevent.be

Redactiesecretariaat
info@debietenteler.com

Afgifte kantoor
Nederland: Sittard

Een trotse vader met dochters Anna, Noor en Suus.

Rijdt men vanuit Nijkerk de jongste polder in, dan gaat het landschap al gauw over in de bekende akkerbouwstructuur, maar dan gedomineerd door honderden windturbines. “Zo ver het oog reikt, en dan moet je hier ’s avonds komen,” aldus onze gastheer. “Al die lichtjes rood en wit, het lijkt of het continu Kerstmis is.”

Leonard Kempenaar, gedreven akkerbouwer tussen de windturbines

Geschiedenis en ontwikkeling

Wij zijn te gast bij de familie Kempenaar in Zeewolde (sinds 1984 een zelfstandige gemeente). Naast Leonard (41) wonen op de boerderij Nicole (38) en de drie dochters, Anna (10), Noor (8) en Suus (bijna 7). Nicole werkt in het basisonderwijs.

De familie Kempenaar is oorspronkelijk afkomstig uit het Zuid-Hollandse Woubrugge, waar Leonard in 2000, na zijn MAS-opleiding, op de boerderij ging werken. Het bedrijf in Woubrugge is opgericht in 1969 door Leonards vader, samen met twee broers en een neef (de Graaf): Samenwerking Kempenaar de Graaf. In 1986 trok een van de broers naar de Flevopolder en begon daar met zijn zonen een eigen bedrijf. Dit was de eerste stap naar de Flevopolder. In 1987 werden gezamenlijk twee kavels gekocht in samenwerking Kempenaar de Graaf en neef van der Knijff die het werk verrichtte. De ontwikkeling in de Flevopolder ging door. In 2007 werd het bedrijf aan de Reigerweg in Zeewolde, voormalige Kroeze, aangekocht. In 2008 besloot Leonard ook naar de Flevopolder te gaan, samen met

Nicole. Ze gingen aan de Reigerweg wonen. Door verschil in toekomstvisie is de samenwerking Kempenaar de Graaf uiteindelijk weer opgesplitst. Leonard boert met zijn broer René (39), die echter niet actief meewerkt op de boerderij.

Grondsoort en grondproblemen

De polderklei is zoals bekend erg vruchtbaar en levert hoge opbrengsten. De verkaveling is ideaal met drie kavels, twee van ongeveer 50 en een van 40 ha. De gemiddelde pH is 7,0, het organischestofgehalte ligt tussen de 4 en 8%.

De boerderij is omgeven door windturbines

Het percentage afslibbaar varieert van 40 tot 45. Leonard ploegt op krap 25 cm. Als ploegen niet mogelijk is, kan hij ook spitten. Men probeert op allerlei manieren het organischestofgehalte op peil te houden, onder meer door de inzet van groenbemesters (ca. 35 ha), Betacal Flow, vaste geitenmest en varkensdrijfmest (sleepslangen). Toch is Leonard continu bezig met verbeteringen en aanpassingen. "Op de grond moet het tenslotte worden verdiend," merkt hij op. In dat kader was men tijdens ons bezoek bijvoorbeeld bezig met draineren. Ook kan Leonard diepploegen tot 80 cm om het organischestofgehalte in de bouwvoor te verhogen en het aandeel schelpen te verdunnen. Op het oude land werkt dat precies andersom. Wat de ondernemer ook bezighoudt, is het risico van verdichtingen als gevolg van de steeds zwaardere mechanisatie. Een voorbeeld is het verspreiden van Betacal onder minder gunstige omstandigheden. Het hele bedrijf kan worden beregend.

Regenwormenprobleem

Vanaf begin jaren 90 komen er incidenteel, ook op dit bedrijf, problemen voor die veroorzaakt worden door regenwormen, en dan specifiek een soort die kleiner is dan normale regenwormen en meer roze tot bruin van kleur. Het probleem betreft voornamelijk het rooien van de aardappelen. Onder natte omstandigheden wordt de rug kleverig en compact en onder droge omstandigheden massief met een betonachtige bovenlaag. Een en ander wordt bevorderd door een goede organischestofvoorziening. Ter voorkoming van het probleem heeft Leonard een keer een rondje gips gedaan tegen 10 ton per ha met een oude kalkstrooier.

Bouwplan van 2021

Gewas	Areaal	Afnemer
Suikerbieten	15,5 ha	COSUN
Wintertarwe	31 ha	Agrifirm/Dekker
Consumptieaardappelen	23,5 ha	HZCP/Schaap/APF Eriva
Gele uien	12 ha	Vrije markt
Winterpeen	8 ha	Hagro NOP
Conservenerwten	20,5 ha	Van Rijsingen Helmond
Spruiten	11 ha	Verhaar Zeewolde
Tulpen	17,5 ha	Kreuk Andijk

Na gedane arbeid gaat de draineermachine naar de volgende klus

"Samenwerking met collega's is positief als er een goede balans zit tussen de diverse werkzaamheden"

Bewaring

Alle aardappelen en uien kunnen worden bewaard, los gestort met behulp van roostervloer en koeling via buitenlucht. Daarnaast is het mogelijk om 300 ton tarwe op te slaan. De daken van de bewaarschuren zijn voorzien van zonnepanelen.

De bietenteelt

De bietenteelt was een stabiele financiële pijler onder het bedrijf. Nog niet zo lang geleden werden LLB's bijgekocht om de grote C-productie

op te vangen. Een 5-jaars gemiddelde van 19.000 kg per ha spreekt boekdelen (pol 16,5%, WIN 90.2). "Momenteel moet ik alles op alles zetten om mijn rechten vol te krijgen en zijn er dus zorgen," aldus Leonard. Naast de aanslag op de structuur (veel tonnen) maken het wegvallen van gewasbeschermingsmiddelen en de toenemende ziektedruk dat de eens zo gemakkelijke teelt is veranderd in een zorgenkindje.

De werking van Force in de pil is beperkt, want Leonard had een nare ervaring met biet naast biet. Hij wist in een keer wat het bietenkevertje kan aanrichten.

De uien worden geteeld op bedden

Een bietenzaaimachine met schijven maakt dit werk mogelijk

Dat gebeurt hem dus nooit meer. Imidacloprid wordt nog het meest gemist bij de bestrijding van de vergelingsziekte. De ondernemer trekt een grens bij een opbrengst van € 4.000 per ha. Wordt dit lager, dan moet hij goed nadenken over de teelt, al zijn er ook voordelen die niet gemakkelijk in geld zijn uit te drukken (diepe bewerking die een soort drainage vormt en het efficiënte stikstofgebruik).

De bieten hebben geen vaste plaats in de vruchtwisseling. Vanwege de ziektedruk wordt de bladrammenas voor de winter ingespit in combinatie met een kopeggebewerking. In het voorjaar is eenmaal rotorkopeggen voldoende voor een mooi zaaibed. Dit jaar gebeurde dat op 6 maart, nadat er op 3 maart ca. 180 liter Urean 30N werd gespoten. Op 25 maart startte de uitzaai met een 12-rijige Kverneland, met schijven op 20 cm. De ondernemer keek naar het Cosun-rassen-adviesprogramma bij zoet en kwam zo uit bij BTS 1375 en Yukon. Inmiddels is voor hem duidelijk dat het cijfer voor Cercospora 8 moet zijn, 7 is te laag.

Als vooropkomstbespuiting wordt Policlean ingezet. Vervolgens wordt gemiddeld 3 keer LDS gespoten tegen het onkruid. De groene perzikbladluis

“Als de kosten voor kunstmest zo hoog blijven, zou dat een impuls kunnen geven bij mijn ontwikkeling naar precisielandbouw.”

is een keer bestreden. Afhankelijk van de levering wordt tenslotte 4 à 5 keer gespoten tegen de bladschimmels. Dit is en blijft een zorgelijke ontwikkeling, want los van de middelen is de toepassing ook niet gemakkelijk (droog, nat, vochtig, tijdstip, wat is het beste). Uiteindelijk gaat de oogst in drie leveringen naar de fabriek,

Sfeervolle beregning op 500 meter

nadat de bieten zijn geoogst door een 6-rijige Holmer (loonwerker) en met kippers naar de erfverharding zijn gereden. Om heel veel redenen is vroeglevering te preferen, ware het niet dat het suikergehalte dan toch te veel achterblijft.

Uien

Bij de uienoogst wordt samengewerkt met een collega teler (de Bruijker). De afzet is voor de vrije markt.

Consumptieaardappelen

Zoals uit het overzicht blijkt, gaan de aardappelen (Innovator en Agria) naar drie afnemers. Het poten en aanaarden doet Leonard zelf in één werkgang. Het rooien gebeurt met een bunker-rooier om arbeid te sparen. De afvoer vindt zoveel mogelijk plaats via de spuitsporen.

“Plantenteelt is mijn passie, maar het wordt er niet gemakkelijker op”

Winterpeen, tulpen en spruiten

Deze gewassen worden geteeld voor risicospreiding. De teelt verloopt voor-
namelijk via de afnemers. Controle en
beregening komen op het conto van
Leonard.

Mechanisatie

Alle voorjaarswerkzaamheden doet
Leonard in eigen beheer, en daar-
naast nog het rooien van de uien. De
uien zaait een neef (op bedden met
10 rijen). Het machinepark maakt een
keurig verzorgde indruk. De belang-
rijkste machines zijn vijf Fendt tracto-
ren van 70 tot 240 pk. Een getrokken
Agrifac spuit van 45 meter
met 4.000 liter tank. Een 12-rijige
Kverneland bietenzaaimachine. Een
4-rijige aardappelpoter merk Grimme.
De inschuurlijn is van Breston. De
tarwe wordt gezaaid met een 3 meter
brede Kverneland pneumaat. Het
transport gebeurt met 2 BECO kippers
van 18 ton. De beregening tenslotte
vindt plaats met een Ferbo haspel met
500 meter slang. De uienrooier is van
Holaras, waarbij voor en achter de
trekker wordt gerooid. Het diepploeg-
en de spitmachine is van Farmtech.
De ploeg tenslotte is een Kverneland
5-schaar.

Toekomstbeeld

We spraken met een enthousiaste,
gedreven akkerbouwer met een mooi

De bewaarloodsen en het erf voor de bietenopslag

“Het gemak waarmee
ik ‘vroeger’ C-suiker
teelde, is omgeslagen
naar moeite om mijn
leveringsrechten vol
te telen. Dat houdt me
wel erg bezig.”

bedrijf, die vanwege de risicosprei-
ding een grote variatie aan gewassen
teelt. Aan bestuurswerk komt hij met
zijn jonge gezin voorlopig niet toe, al
is hij nog steeds lid van de Veldleeu-
werik groep die hij ooit met collega's
heeft opgericht. Om die reden sluit
hij voorlopig nog niet aan bij het
‘Cosun Groeikracht programma’.
Een ombouw naar biologisch ziet hij
niet zitten, past niet bij zijn karakter.
Leonard gaat meer voor ‘alles in een
keer goed’. Al met al bekijkt hij de
toekomst positief, al zijn er zorgen
over beschikbaarheid van arbeid en
gewasbeschermingsmiddelen.

Een gedeelte van het machinepark

Cosun Beet Company opent binnenkort het portaal voor de bietenzaadbestelling 2022. Afgelopen zomer is tijdens de vroegbestelling reeds gretig gebruik gemaakt van de mogelijkheid om tegen een gereduceerd tarief te bestellen. Meer dan de helft van het areaal wordt nu besteld.

BIETENZAAD BESTELLEN VOOR 2022

Bladgezondheid steeds belangrijker

Gezondheid van het blad speelt een steeds grotere rol in de rassenkeuze. Reeds jaren doen Delphy en IRS onderzoek naar rassen met een robuuster blad. Vorig jaar bleek dat veel telers een bladgezondheid kiezen met minimaal een 7. Er komen steeds meer rassen met deze positieve eigenschap op de markt. Een echte doorbraak is een aantal rassen met een 9 voor bladgezondheid. Deze rassen zijn niet alleen groen tot aan het einde, maar hebben ook de mogelijkheid om dit met minder fungiciden te bereiken. KWS heeft twee rassen in het 2de jaar van het IRS onderzoek met een 9 voor bladgezondheid, behorende tot de groep CR+ rassen. Deze rassen zijn beperkt beschikbaar.

CONVISO® SMART

Deze manier van onkruidbestrijding in bieten wordt reeds drie jaar in Nederland toegepast. Het systeem heeft zijn waarde bewezen op percelen met onkruidbieten of moeilijk te

bestrijden onkruiden. Omdat de opbrengst nog wat achterblijft, vergeleken met de klassieke rassen, worden SMART rassen nog niet algemeen aanbevolen. In overleg met COSUN is besloten om de rassen aan te bieden aan telers met moeilijk te bestrijden onkruiden en onkruidbieten. Als grootste voordeel worden het gemak en de efficiëntie genoemd. Met slechts twee herbicidetoepassingen wordt een goed resultaat behaald.

In 2022 zijn er verschillende SMART rassen beschikbaar, dit in zowel rhizoctonia- als bietencysteaaltjes-resistentie. Het systeem opent een nieuw tijdperk van onkruidbestrijding in suikerbieten.

Tessilia KWS populair

Een groot gedeelte van het areaal wordt ingezaaid met bietencysteaaltjes-resistente rassen. Onder besmette omstandigheden is dit altijd de beste

Bestel-tips:

- Kies voor percelen met een hoge onkruiddruk of onkruidbieten een ras behorend tot CONVISO® SMART
- Kies alleen voor percelen met hoge cercosporadruk een ras met bladgezondheid 9
- Advies per perceel niet direct nodig? Kies dan voor 'overslaan' en bestel direct uw gewenste ras
- Wil u graag persoonlijk advies over welk ras het best bij uw bedrijf past? Bel dan met uw regionale KWS-contactpersoon (www.kws.com/nl)

Op zandgrond kiezen veel telers voor Annemarthas KWS of Edonia KWS

keuze. Onder niet besmette omstandigheden is het zinvol om af te wegen of de extra kosten voor dit aaltjesresistente ras opwegen tegen het risico van een besmetting. Omdat het vaak onduidelijk is of er een (lichte) aantasting van bietencysteaaltjes verwacht kan worden, kiezen veel telers voor Tessilia KWS met het oog op zekerheid.

In de gebieden waar we de doorbraak van rhizomanie verwachten, zien we steeds minder aangetaste percelen.

De reden hiervoor ligt in het feit dat er reeds jaren rassen met een aanvullende rhizomanieresistentie worden gezaaid. Het gebied met doorbraak van de normale rhizomanie breidt zich langzaam maar zeker uit. Ook in Noord-Holland en West-Brabant komen 'blinkers' voor. Het is in deze regio's verstandig om een ras te kiezen met aanvullende rhizomanieresistentie. Op kleigronden met doorbraak rhizomanie is Caprianna KWS populair, ook in 2022. In regio's met kans op aphanomyces

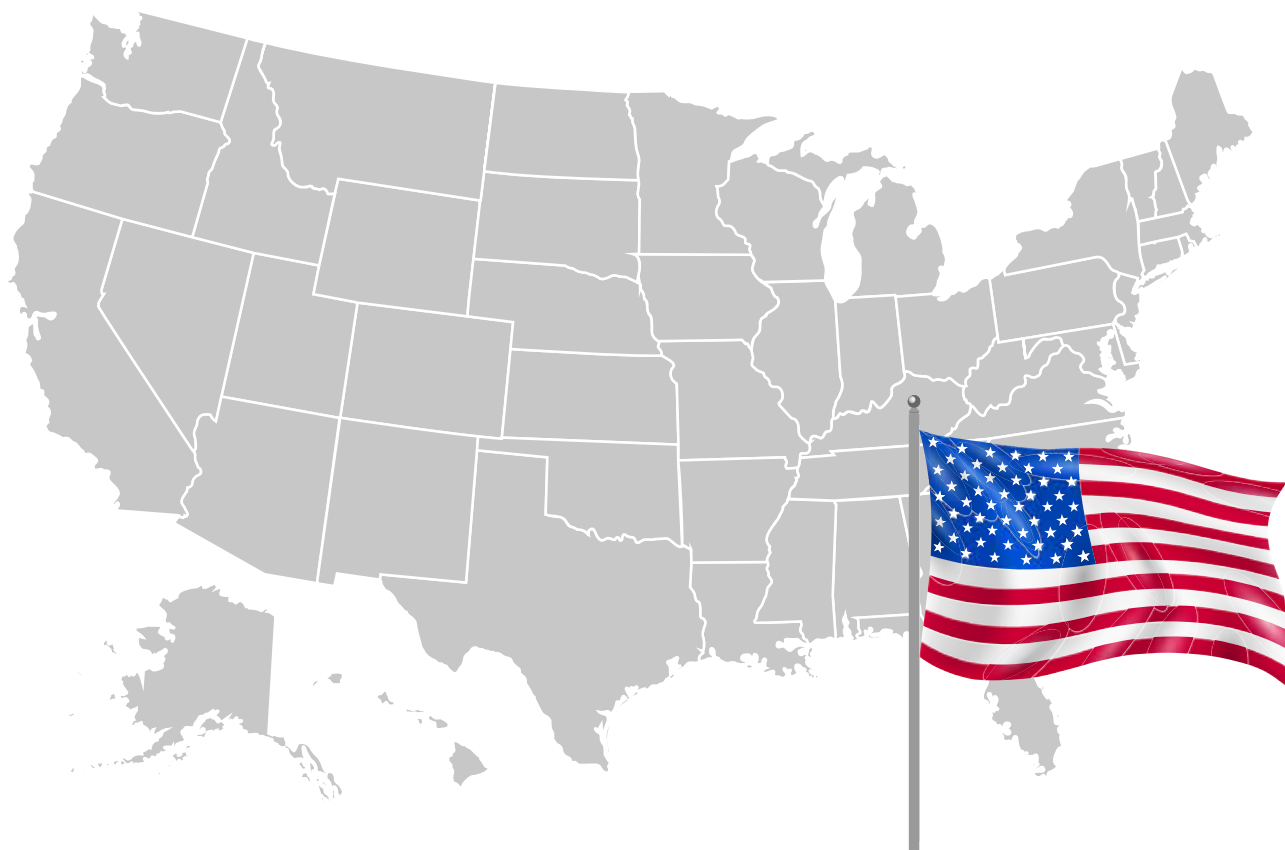
wordt Caprianna KWS ontraden vanwege de gevoeligheid hiervoor.

Rhizoctoniarassen

Telers die rhizoctoniarassen zaaien, kunnen kiezen voor de nieuwkomer Annemarthas KWS. Een mooie, gezonde biet met zeer goede opbrengst en sterk blad. Ook BTS 4190 RHC scoort goed op de rassenlijst met een hoog cijfer voor suikergehalte. In deze rhizoctoniagroep is zowel een SMART ras als een CR+ ras beschikbaar. Het ras, SMART Liesa KWS, is het eerste ras op de rhizoctonia rassenlijst met deze herbicidetolerantie. OK037 (Reforma KWS) is het eerste ras met een bladgezondheid 9. Met dit cijfer is het niet alleen mogelijk om groen blad te behouden, maar ook om fungiciden te besparen.

Er zijn twee drievoudig resistente rassen beschikbaar, Edonia KWS en Hemma KWS. Edonia KWS scoort met 105 voor financiële opbrengst zeer goed. Kiezen voor Edonia KWS betekent kiezen voor meer zekerheid. Zijn er aaltjes aanwezig, dan is het sowieso de beste keuze. Blijkt achteraf dat er geen aaltjes aanwezig zijn, dan scoort het ras toch beter dan de rassen met enkel rhizoctonieresistentie.

TELERS IN USA KIEZEN TOLERANTE RASSEN TEGEN CERCOSPORA (CR+)

In 2022 introduceert KWS in Nederland twee nieuwe rassen met een hoge tolerantie tegen cercospora. Deze bladziekte is een van 's werelds meest schadelijke schimmelziekten voor suikerbieten. Telers in de Verenigde Staten konden de nieuwe rassen dit jaar al volop telen. Wat zijn hun ervaringen?

In de belangrijkste productiegebieden in de VS is de suikerbietenteelt zeer efficiënt. De meeste bieten groeien op grote rechthoekige percelen, in de uitgestrekte en vrij vlakke voormalige prairiegebieden. De bieten worden meestal gelijk door de rooier op een vrachtauto geladen en naar de fabrieken gebracht. Daar vindt de verwerking plaats in een campagne die tot in het voorjaar duurt.

Spuiten helpt niet genoeg

Amerikaanse bietentelers hebben te maken met veel dezelfde ziekten als Nederlandse telers. Cercospora is een van die ziektes. Telers in Amerika spuiten nu meestal zes tot acht keer tegen de schimmelziekte, van juli

tot begin september. Toch lukt het hen onvoldoende om de bladziekte voldoende onder controle te houden, vertelt Mark Schmidt van KWS Seeds. "Telers kunnen met spuiten de ontwikkeling van de ziekte niet altijd bijhouden en soms worden ze nog op het eind van de teelt verrast door een aantasting van cercospora, met als gevolg een suikeropbrengst die soms 10 tot 15 procent lager is." Gemiddeld stijgt het aantal bespuitingen tegen cercospora. Om de schimmelziekte minder kans te geven, adviseren de Amerikaanse bietencoöperaties hun telers om een ruime vruchtwisseling aan te houden, om vroeg te beginnen met spuiten en om een vast spuitschema aan te

houden. Ze raden hun telers aan om dat schema ook aan te houden als de besmettingsdruk lager is, zoals in droge jaren, om te voorkomen dat ze verrast worden door de ziekte. Vorig jaar hadden telers veel last van cercospora. Zelfs laat in het seizoen sloeg de ziekte nog toe. Dit teeltjaar was de schimmeldruk wat lager.

Nieuwe rassen

Bij de telers en hun bietencoöperaties was daarom veel belangstelling voor de zogeheten CR+ hybriden van KWS, die een nieuw niveau van bescherming tegen cercospora combineren met een goede opbrengst. In 2019 en 2020 was de introductie van deze rassen op de Amerikaanse markt voor een beperkt

Suikerbiet en suikerriet in de USA

Suikerbieten zorgen met zo'n 500.000 hectare voor 55 procent van de totale suikerproductie in de Verenigde Staten, suikerriet is met zo'n 370.000 hectare goed voor 45 procent van de suikerproductie.

In de noordelijke prairiestaten Michigan, Minnesota en North Dakota groeien de meeste suikerbieten. Suikerriet wordt vooral geteeld in de zuidelijke staten Florida, Louisiana en Texas.

In de VS zijn 22 suikerfabrieken. In Canada vind je slechts één suikerfabriek, in Alberta. Ook in Ontario worden bieten geteeld, vooral dichtbij de grens met de VS. Die worden verwerkt in fabrieken in Michigan (VS).

aantal telers. Die telers en hun coöperaties konden er zo in de praktijk mee kennismaken. Ook in de onderzoek-afdelingen die elke telerscoöperatie heeft, werden de CR+ rassen getest. Dit jaar waren de nieuwe KWS-rassen voor het eerst volledig op de markt. Gelijk in dit eerste jaar kochten telers voor een kwart van het totale areaal deze CR+ rassen.

Telers spotten op de percelen met deze rassen veel minder fungiciden dan op de percelen met de standaardrassen. De verschillende telerscoöperaties adviseerden hun telers verschillende strategieën. Er waren coöperaties die adviseerden om de eerste twee bespuitingen te handhaven en daarna de bespuitingen te skippen. Ze gebruikten daarvoor de slogan **'Spray two and skip a few'**. Een andere coöperatie adviseerde telers om nog alleen in de eerste week van juli, augustus en september te spuiten tegen cercospora.

Per saldo spotten telers op de CR+ rassen meestal drie of vier keer minder tegen cercospora dan bij hun traditionele rassen. "Dat scheelde hen niet alleen kosten, maar ook veel tijd en aandacht," vertelt Mark Schmidt. "Bij andere rassen moeten ze hoe dan ook spuiten tegen cercospora, of de omstandigheden goed zijn of niet." Bijzonder aan de hoog-tolerante CR+ rassen is dat de financiële opbrengst bijna 100 is. Dat bleek ook dit jaar in de VS uit proefrooiingen, vertelt Schmidt: "De CR+ rassen zaten aan de top of bijna aan de top."

Het zaad van de hoog-tolerante rassen is wel wat duurder dan van de traditionele rassen. Maar de kosten van gewasbescherming zijn een stuk lager. Schmidt: "De factuur voor gewasbescherming wordt lager en de factuur voor zaad wordt hoger."

Introductie in Nederland

Ook onder Nederlandse omstandigheden is de financiële opbrengst van CR+ rassen vrijwel gelijkwaardig aan traditionele rassen. Dat is bijzonder, omdat rassen met andere toleranties de eerste jaren soms tot 10 procent lager scoren qua financiële opbrengst. Zulke nieuwe rassen moeten meestal de eerste jaren nog een inhaalslag maken.

Uit Nederlandse praktijkproeven komen de CR+ rassen uit op een financiële opbrengst van rond de 100. Bij standaardrassen zijn meer bespuitingen nodig of er is opbrengstderving door de schimmelziekte. Bij een hoge druk van cercospora lijkt deze nieuwe genetica pas interessant.

In 2022 introduceert KWS de CR+rassen in tien landen, waaronder Nederland. In 2021 waren de rassen al in vijf landen op de markt. De Nederlandse introductie gebeurt eerst nog op beperkte schaal. Er zijn twee kandidaten, namelijk 9K918 (Inspirea KWS), resistent tegen rhizomanie, en 0K037 (Reforma KWS) dat resistent is tegen rhizoctonia.

KWS verwacht dat vooral bietentelers in de oostelijke helft van Nederland voor de hoog-tolerante rassen zullen kiezen, omdat daar de druk van cercospora het hoogst is.

CR+ ras in een klassiek bietenproefveld in de Verenigde Staten

CR+

Een **revolutie**
in de strijd tegen
cercospora.

Bescherming tegen
cercospora

Behoud van
opbrengst

Column

Buitenspelen

Op de radio vroeg de DJ aan een luisteraar: "Wat deed je als kind graag?" Op dat moment wist ik meteen: voor mij was dat buitenspelen. Na schooltijd oude kleren aan en lekker schobberen. Ik ben opgegroeid op een gemengd bedrijf en daar was altijd iets te beleven. Met de mensen die er werkten. Maar ook met de geitjes, schapen, koeien, kalfjes en pony's. Ik heb weleens opgezocht wat schobberen betekent. Het is 'op de bonnefooi slenteren'.

Het buitenspelen verdween naar de achtergrond met het volwassen worden. Opleiding, eerste baan, trouwen, moeder worden, het akkerbouwbedrijf van schoonouders overnemen, andere opleidingen doen en leuke kantoorbanen buiten de deur. Slenteren maakte plaats voor gang maken. Hup, nog even dit, dan kan dat ook nog.

Rond 2014 kwam bij mij pas weer het bewustzijn hoe bijzonder onze boerderij voor mij is. Samen met collega boeren en tuinders heb ik me in die tijd ingezet voor het oprichten en opbouwen van 'De Proefschuur coöperatie'. Jammer genoeg is het niet geworden wat we er van verwachtten. Toch heeft het wel iets in gang gezet waar ik nog steeds blij mee ben. Wout en ik hebben in 2017 namelijk het bouwplan op ons akkerbouwbedrijf uitgebreid met pompoenen. Een gewas dat bij ons past en dat we rechtstreeks, in de korte keten, verkopen.

De verbreding met droogbloementeelten in 2019 is vooral mijn ding. Van het kiezen van de zaden, onkruid wieden tot aan het oogsten. Lekker buiten aan het werk, de zon op m'n hoofd, wind door m'n haren. Natuurlijk is het niet altijd leuk, want de strijd met het onkruid is soms bar. Het levert me wel spierballen en een boerenbruin lijf op.

Door de quote 'doe af en toe iets waarvan je denkt dat je het niet kunt' ben ik naast de teelt ook zelf de boeketten gaan samenstellen. En dat vind ik nu ook het allerleukste. Met onze eigen bloemen mooie arrangementen maken waar de klanten blij van worden. Er blijkt zelfs een term voor te zijn. Ik ben farmerflorist. Zoek die term maar eens op, op Instagram. Er ging een bloemenwereld voor me open.

De verkoop van de pompoenen en droogbloemen doen we zelf op de boerderij. Van september tot en met februari zijn we elke vrijdag open. En we staan in die periode ook elke 2de en 4de zaterdag op een boerenmarkt in Rotterdam: de beroemde Rotterdamse Oogstmarkt. Het levert zowel inkomen als informatie op. Door te praten met klanten hoor je hun wensen en ideeën. Ook is het mooi dat we waardering krijgen en een trouwe klantenkring opbouwen.

De nieuwe teelten op onze boerderij Hof van Heden zorgen ervoor dat ik weer letterlijk ben gaan buitenspelen. Niet op de bonnefooi dit keer, maar met een ondernemend plan. Heerlijk!

Anneke Lugtenburg

www.boerderijhofvanheden.nl

Anneke Lugtenburg

In deze column laten we elke editie een dame aan het woord. De boerin zelf of de partner van de boer, want achter een sterke boer staat vaak een nog sterkere vrouw. Hoe beleeft zij het leven op de boerderij? De spanning, de vreugde, het verdriet?

In deze editie het woord aan: Anneke Lugtenburg, echtgenote van Wout Lugtenburg, bietenteler in Geervliet op Voorne-Putten.

Jules en Ruud Horsmans tijdens de bietenoogst

“CONVISO® SMART WERKT PERFECT TEGEN PROBLEEMONKRUID”

Vader Ruud en zoon Jules Horsmans pasten het CONVISO® SMART systeem vooral toe om het probleemonkruid akkermunt te bestrijden. Andere middelen werken onvoldoende daartegen, is hun ervaring. CONVISO® SMART wel: “Het heeft perfect gewerkt.”

De familie Horsmans heeft in het Limburgse Maria Hoop, dicht tegen de Duitse grens, een gemengd bedrijf met twee takken: akkerbouw en varkenshouderij. De varkenshouderij is een gesloten bedrijf met zowel fokkerij als mesterij. In totaal houden ze zo'n 5.000 dieren. De akkerbouw tak omvat ongeveer 100 hectare, geen lössgrond zoals in veel Limburgse akkerbouwgebieden, maar vooral zandgrond. “Ons land moet dus berekend worden,” vertelt Ruud Horsmans aan de keukentafel op de boerderij. De ondernemer heeft het bedrijf samen met zijn zoon Jules. Ze hebben twee medewerkers in dienst, vooral voor de varkenshouderij.

Een schoon perceel na twee bespuitingen

In de akkerbouwtak doet de familie het meeste werk zelf. Alle mest uit hun varkenshouderijtak gebruiken ze op de eigen akkers. Alleen de vaste fractie van de mest niet. Die gaat naar België.

Helemaal schoon

Horsmans rijdt naar een bietenperceel dat de loonwerker net aan het rooien is. Het is vruchtbare zandgrond. "Ontgonnen door mijn grootouders," zegt Horsmans. "Daarvoor was het heide."

Het perceel met 10 hectare SMART LIESA KWS is al voor de helft gerooid. Zoon Jules rijdt met de kieper de bieten naar de hoop die dicht langs de doorgaande weg ligt. In het perceel doet vader Ruud met beide handen bietenblad opzij. "Kijk, helemaal schoon," zegt hij. Er is inderdaad geen onkruid te zien tussen de rijen. Akkermunt was een groot probleem op dit perceel, legt Horsmans uit. "Dat is hier al jaren een probleemonkruid. Het heeft ondergrondse uitlopers, net als kweek. Bestaande middelen werken er niet voldoende op."

Dat was voor de Limburgse telers de reden om het CONVISO® SMART systeem in te zetten. In het begin van de teelt hadden ze er nog weinig vertrouwen in. "Eerst waren we er niet gerust op dat het zou werken. Het stond hartstikke vol met akkermunt," zegt Horsmans. Maar na verloop van tijd zag hij verandering. "Ik zag het onkruid

heel langzaam wegtrekken. Op den duur was het helemaal verdwenen. CONVISO® SMART heeft perfect gewerkt."

Minder bespuitingen nodig

Horsmans is heel tevreden met het resultaat. Hij somt de voordelen op van het CONVISO® SMART systeem: "We hebben twee keer in plaats van vier keer een onkruidbestrijding moeten doen, dus een lagere milieubelasting, minder werk en een betere doorgroei van de bieten. Ik zag het verschil met het perceel ernaast met een ander ras met gangbare onkruidbestrijding. SMART LIESA KWS groeide mooi door, terwijl je op het perceel ernaast wat groeiremming zag na elke bespuiting." Horsmans vindt het ook een voordeel dat het moment van de bespuiting tegen onkruid wat minder nauw komt.

Tot slot bespaart het CONVISO® SMART systeem niet alleen bespuitingen, maar ook nog handwerk. Want in de zomer gaat er altijd iemand nog een keer door het perceel om schietters en late onkruiden te verwijderen.

Teelt is goedkoper

Horsmans heeft alles op een rijtje gezet en komt tot de conclusie dat de kosten van het CONVISO® SMART systeem per saldo 100 euro per hectare lager uitkomen dan van gangbare rassen.

Hij heeft de opbrengstcijfers nog niet

binnen, maar hij verwacht dat het perceel ongeveer evenveel tonnen suiker oplevert als zijn percelen met gangbare rassen.

Voor hem zit de grote winst erin dat een probleemonkruid is verslagen. "Ik hoop dat akkermunt voortaan wegblijft op dat perceel."

Gaat hij volgend jaar weer het CONVISO® SMART systeem toepassen? "Ik moet nog even op de uitslag van de bieten wachten," antwoordt Horsmans. "Maar ik ben er heel tevreden over en de bieten komen volgend jaar wel op een perceel waar zo'n aanpak nodig is."

"Blij dat we geen 200 millimeter hadden"

Een groot deel van Limburg kreeg in juli te maken met enorme wateroverlast. Horsmans viel net buiten de strook waar extreem veel regen viel. Hij heeft daarom geen waterschade aan zijn gewassen, terwijl veel collega's van hem uit de omgeving dat wel hebben. "We zagen de buien aankomen. Daar dreven de buien voorbij," zegt hij, terwijl hij naar buiten wijst. "Wij hadden hier 60 millimeter. Ik ben allang blij dat we geen 200 millimeter hadden."

Ruud: "Onkruidbestrijding heeft perfect gewerkt, de opbrengst is goed. Ik ben benieuwd naar het suikergehalte"

Anne van Eldik (KWS) is de contactpersoon van de Beet Seed Service

Ook in 2022 biedt KWS telers de kans om gebruik te maken van de Beet Seed Service. Telers die zich daarvoor aanmelden, krijgen bij overzaai 50 procent korting op de prijs van het bietenzaad. In 2021 deden 52 geregistreerde telers voor 335 hectare een beroep op de financieel aantrekkelijke service.

HONDERDEN TELERS MAAKTEN AL GEBRUIK VAN DE BEET SEED SERVICE

KWS biedt telers in 2022 voor het vijfde jaar de Beet Seed Service aan. In 2021 registreerden ruim 2.100 telers zich voor de service en tweeënvijftig getroffen telers kregen dit jaar bij overzaai de nieuwe units zaad voor de halve prijs.

“De reden van overzaaien maakt niet uit,” vertelt Anne van Eldik van KWS, die voor telers het aanspreekpunt is voor de Beet Seed Service. “Ook niet als het eigen schuld is, bijvoorbeeld door een spuitfout.”

In 2021 waren de belangrijkste redenen voor overzaai vorst- en stuifschade, vooral in Drenthe, en emelten. Andere oorzaken zijn onder meer verslemping, vreterij en spuitschade. “KWS is destijds gestart met de Beet Seed Service omdat we graag getroffen telers wilden helpen, in plaats van bijvoorbeeld een extra advertentie te plaatsen,” legt Van Eldik uit.

KWS vergoedt de helft van de zaadkosten bij herzaai

Ze heeft veel contact met telers, bijvoorbeeld om hen te helpen bij het maken van een account, of bij het doorgeven van de schade aan een perceel waarmee telers gebruik willen maken van de Beet Seed Service. Telers moeten wel zelf beslissen of ze overzaaien. Een hulpmiddel daarbij is de IRS-applicatie 'Overzaai, opkomst en groei'.

Open op 13 december

Voor teeltjaar 2022 gaat de Beet Seed Service open op maandag 13 december. Vanaf die datum kunnen telers zich registreren in myKWS en hun percelen invoeren. In het nieuwe teeltjaar gaat alles via myKWS. Het afgelopen teeltjaar was het ook mogelijk om tegelijk te registreren bij de aanvraag van de gratis werkhandschoenen, ter gelegenheid van het 25-jarig jubileum van KWS. Aanmelding was ook zonder account mogelijk via een webformulier. Voortaan is een account nodig. Een dag nadat de Beet Seed Service open gaat, kunnen telers hun suikerbietenzaad bestellen in hun Cosun-portal. Bij die bestellingen kunnen ze zich dan gelijk registreren voor de Beet Seed Service. In de voorgaande jaren konden telers zich pas vanaf maart voor de Beet Seed Service registreren.

Meerdere tools

Telers die zich registreren in myKWS kunnen gebruik maken van meer handige toepassingen, legt Van Eldik uit. Voorheen was de Beet Seed Service de enige tool. Nu zit in myKWS onder meer ook een weerapplicatie, met het weersverloop en weersvoorspellingen per perceel en een zogeheten Field Vitality Check. Die check bevat satellietbeelden van de aangemaakte percelen, met informatie over factoren die stress aan het gewas kunnen veroorzaken, zoals droogte en extreme neerslag.

In myKWS zit ook een app die de benodigde hoeveelheid pakken zaad berekent, afhankelijk van de zaai-dichtheid en de rijafstand. Tot slot bevat myKWS een handige app waarmee telers eenvoudig notities kunnen maken over een perceel waar ze op dat moment overheen lopen of rijden. Nieuw is ook dat myKWS als app is te downloaden op de telefoon. "Dat maakt het nog makkelijker voor telers," aldus Van Eldik.

Registratie via de myKWS app

Hoe werkt de Beet Seed Service?

Registratie

- Log in met uw account of maak een nieuw myKWS account aan
- Registreer de percelen met KWS rassen op www.beetseedservice-nl.com vóór 30 april 2022

Schade? Wat nu?

- Percelen kunnen worden gemeld bij KWS via myKWS of per telefoon
- Nieuw bietenzaad kan uitsluitend besteld worden via het bestelportaal van COSUN
- Voor 12 uur 's middags besteld bij COSUN, diezelfde dag nog verzonden door KWS, via een pakketdienst.
- In de zomer bezoekt een KWS medewerker de overgezaaide percelen
- 50% van de bietenzaadfactuur wordt gecrediteerd

Winderosie (stuiven) wordt vaak als reden voor overzaai genoemd

COMPACT GEOOGST

TikTok Tammo, een echte Bietn fan!

Johannes Peetsma (zijn alter ego is TikTok Tammo), geboren en getogen in Midwolda, verhuisde op achttienjarige leeftijd naar de stad Groningen en studeerde af aan de Academie voor Popcultuur in Leeuwarden. Een echte 'bietnfan', blijkt uit zijn filmpjes via sociale media. Met nummers als 'Free The Bietn' en 'De Bietn Blues' blijkt zijn voorkeur voor dit gewas.

foto: Rudi Huisman

Frankrijk

In Frankrijk worden 5.000 ha suikerbieten vernietigd nadat ca. 300 telers in de Marne en de Ardennen per vergissing niet-toegelaten herbiciden hebben gespoten. Het betreft de levering van twee partijen met verboden moleculen.

Nederland

Tijdens het hoogwater in juli kwamen in Nederland 870 ha suikerbieten onder water te staan, aldus Cosun Beet Company. 280 percelen van 200 telers werden overstroomd.

Polen

In Polen komt dit jaar de suikerproductie op het hoogste peil sinds 3 jaar. De Poolse vereniging van suikerproducenten (17 fabrieken - 4 suikerondernemingen) verwacht een productie van ca. 2,26 miljoen ton suiker, tegenover 1,99 miljoen ton in 2020. De stijging komt door een hoger suikergehalte van de bieten (+1,5%) en een areaaltoename.

Engeland

De Britse bietentelers kampen bij het begin van de campagne met een tekort aan vrachtauto's. Het is daardoor mogelijk dat de telers hun eigen tractoren en aanhangwagens zullen moeten gebruiken om hun oogst naar de fabriek te brengen. Dit omdat er in het hele land een tekort is aan vrachtauto's en aan vrachtwagenchauffeurs. British Sugar stuurde de waarschuwing bij campagne-begin.

Duitsland

De Duitse suikerbietenvoorlichting LIZ is van mening dat een kerende grondbewerking, dus ploegen, een 'Königsweg' (vrij vertaald: koninklijke oplossing) is voor percelen met hoge cercosporadruk. Met ploegen is een duidelijke vermindering van het inoculum voor de toekomstige bietenteelt te bereiken. Kerende grondbewerking leidt tot een verdubbeling van de afbraaksnelheid. Hierbij speelt de ploegdiepte een ondergeschikte rol. Vanaf 20 cm ploegdiepte ontstaat het positieve effect. Let dus vooral op de toestand van de bouwvoor.

Website De Bietenteler

De Bietenteler is er ook digitaal

Het vorige nummer van De Bietenteler gemist? Een artikel van vroeger nog eens nalezen? Het kan perfect. Je kan alle edities van De Bietenteler vinden op onze website.

Surf naar www.debietenteler.nl en je kan er meteen alle artikelen raadplegen.

Bietenkiekjes

Mooie foto van uw suikerbieten?
Stuur deze naar info@debietenteler.com

In volgende editie van
De Bietenteler

Bietenteelt in Noord-Brabant

Vroegbestelling bietenzaad 2023

Onkruidbestrijding in 2022

conviso®
SMART

I'VE GOT THE POWER

om moeilijk onkruid,
makkelijk te bestrijden

**Druk op de startknop voor een efficiënte
onkruidbestrijding in bieten.**

Met slechts twee herbicide toepassingen worden moeilijk te bestrijden onkruiden opgeruimd. Onder andere veenwortel, distel en kamille worden moeiteloos bestreden. Profiteer van de voordelen van CONVISO® SMART suikerbieten van KWS.

www.kws.com/nl

**SEEDING
THE FUTURE
SINCE 1856**

CONVISO® is a registered trademark of Bayer.